

הלכות עבודה זרה פרק א

מצוות עבודה זרה

יש בכללן אחת וחמישים מצוות,

שתי מצוות עשה,

ותשע וארבעים מצוות לא תעשה, וזה הוא פרטן,

- א' שלא לפנות אחר עבודה זרה,
- ב' שלא לתור אחר הרהור הלב וראיית העינים,
- ג' שלא לגדף,
- ד' שלא לעבוד אותה כדרך עבודתה,
- ה' שלא ישתחוה לה,
- ו' שלא לעשות פסל לעצמו,
- ז' שלא לעשות פסל אפילו לאחרים,
- ח' שלא לעשות צורות אפילו לנואי,
- ט' שלא להדיח אחרים אחריה,
- י' לשרוף עיר הנידחת,
- י"א שלא לבנותה,

- י"ב שלא ליהנות מכל ממונה,
- י"ג שלא להסית יחיד לעבדה,
- י"ד שלא לאהוב המסית,
- ט"ו שלא לעזוב שנאתו,
- י"ו שלא להצילו,
- י"ז שלא ללמד עליו זכות,
- י"ח שלא יימנע מללמד עליו חובה,
- י"ט שלא להתנבא בשמה,
- כ' שלא לשמוע מן המתנבא בשמה,
- כ"א שלא להתנבא בשקר ואפילו בשם י"י,
- כ"ב שלא לגור מהריגת נביא שקר,
- כ"ג שלא לישבע בשם עבודה זרה,
- כ"ד שלא לעשות אוב,
- כ"ה שלא לעשות ידעוני,
- כ"ו שלא להעביר למולך,
- כ"ז שלא להקים מצבה,
- כ"ח שלא להשתחוות על אבן משכית,
- כ"ט שלא ליטע אשירה,
- ל' לאבד עבודה זרה וכל הנעשה בשבילה,

- ל"א שלא ליהנות בעבודה זרה ובכל משמשיה,
- ל"ב שלא ליהנות בציפויי נעבד,
- ל"ג שלא לכרות ברית לעובדי עבודה זרה,
- ל"ד שלא לחון עליהן,
- ל"ה שלא ישבו בארצנו,
- ל"ו שלא להידמות במנהגותם ובמלבושם,
- ל"ז שלא לנחש,
- ל"ח שלא לקסום,
- ל"ט שלא לעונן,
- מ' שלא לחבור חבר,
- מ"א שלא לדרוש אל המתים,
- מ"ב שלא לשאול באוב,
- מ"ג שלא לשאול בידעוני,
- מ"ד שלא לכשף,
- מ"ה שלא להקיף פאת ראש,
- מ"ו שלא להשחית פאת זקן,
- מ"ז שלא יעדה איש עדי אשה,
- מ"ח שלא תעדה אשה עדי איש,
- מ"ט שלא לכתוב קעקע,

• נ' שלא להתגודד,

• נ"א שלא לעשות קרחה על מת.

וביאור כל המצוות האלו בפרקים אלו

פרק א

יסוד טעות עבודה זרה

שולב א: אנוש

א.

בימי אנוש טעו בני האדם טעות גדולה, ונבערה עצת חכמי אותו הדור, ואנוש עצמו מן הטועים.

וזו היתה טיעותם, אמרו: הואיל והאל ברא כוכבים אלו וגלגלים להנהיג את העולם, ונתנם במרום וחלק להם כבוד, והם שמשים המשמשים לפניו - ראויים הם לשבחם ולפארם ולחלוק להם כבוד, וזה הוא רצון האל ברוך הוא לגדל ולכבד מי שגידלו וכיבדו, כמו שהמלך רוצה לכבד עבדיו והעומדים לפניו, וזה הוא כבודו של מלך:

ב.

כיון שעלה דבר זה על ליבם - התחילו לבנות לכוכבים היכלות, ולהקריב להם קרבנות, ולשבחם ולפארם בדברים, ולהשתחוות למולן, כדי להשיג רצון הבורא בדעתם הרעה.

וזה היה עיקר עבודה זרה:

ג.

וכך הם אומרים עובדיה היודעים עיקרה, לא שהם אומרים שאין שם אלוה אלא כוכב זה.

הוא שירמיהו אומר "מי לא ייראך מלך הגוים כי לך יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך, ובאחת יבערו ויכסלו מוסר הבלים עץ הוא" (ירמיהו י"ז-ח'), כלומר, הכל יודעין שאתה הוא האל לבדך, אבל טיעותם וכסלותם שמדמין שזה ההבל רצונך הוא:

שולב ב: נביאי שקר

ד.

א: נביאים. ב: האל ציוה. ג: צורות לנשים

ואחר שארכו הימים, עמדו בבני האדם נביאי שקר, ואמרו שהאל ציוה להם ואמר להם, "עבדו כוכב פלוני, או כל הכוכבים, והקריבו לו, ונסכו לו כך וכך, ובנו לו היכל, ועשו צורתו כדי להשתחוות לה כל העם, הנשים והקטנים ושאר עם הארץ", ומודיע להם צורה שבדה מליבו, ואומר, זו היא צורת הכוכב הפלוני שהודיעוהו בנבואתו:

ה.

ד: הרבה צורות. ה: שזו הצורה מטיבה ומריעה. ו: כוברים

והתחילו על דרך זו לעשות צורות בהיכלות, ותחת האילנות, ובראשי ההרים ועל הגבעות, ומתקבצים ומשתחווים להם, ואומרים לכל העם שזו הצורה מטיבה ומריעה, וראוי לעבדה וליראה ממנה.

והכומרין אומרים להם שבעבודה זו תרבו ותצליחו, ועשו כך וכך, ואל תעשו כך וכך:

והתחילו כוזבים אחרים לעמוד ולאמור שהכוכב עצמו או הגלגל או המלאך דיבר עמהם, ואמר להם, "עבדוני בכך וכך", והודיע להן דרך עבודתו, ועשו כך, ואל תעשו כך. ופשט דבר זה בכל העולם, לעבוד את הצורות בעבודות משונות זו מזו, ולהקריב להן ולהשתחוות:

שולב ג: נשתקע שם הנכבד

וכיון שארכו הימים, נשתקע השם הנכבד והנורא מפני כל היקום ומדעתם, ולא הכירוהו. ונמצאו - כל עם הארץ והנשים והקטנים אינן יודעין אלא הצורה של עץ ואבן, וההיכל של בנין, שנתחנכו מקטנותן להשתחוות להן ולעבדן ולהישבע בשמן:

והחכמים שהיו בהן, כגון הכומריין וכיוצא בהן, מדמין שאין שם אלוה אלא הכוכבים והגלגלים שנעשו הצורות האלו בגללן ולדמותן. אבל צור העולמים, לא היה שם מכירו ולא יודעו אלא יחידים בעולם, כגון חנוך ומתושלח ונח ושם ועבר. ועל דרך זו היה העולם מתגלגל והולך, עד שנולד עמודו של עולם, שהוא אברהם אבינו:

ו.

כיון שנגמל איתן זה, התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן, ולחשב ביום ובלילה, והיה תמה, היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג, ומי יסבב אותו, לפי שאי אפשר שיסבב את עצמו. ולא היה לו לא מלמד ולא מודיע דבר, אלא מושקע באור כשדים בין עובדי עבודה זרה הטיפשים:

י.

ואביו ואמו וכל העם עובדים עבודה זרה, והוא היה עובד עמהן, וליבו משוטט ומבין, עד שהשיג דרך האמת, והבין קו הצדק, מדעתו הנכונה, וידע -

- שיש שם אלוה אחד,
- והוא מנהיג הגלגל,
- והוא ברא הכל,
- ואין בכל הנמצא אלוה חוץ ממנו:

יא.

וידע שכל העם טועים, ודבר שגרם להם לטעות זה - שעובדים את הכוכבים ואת הצורות, עד שאבד האמת מדעתם. ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו:

כיון שהכיר וידע - התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין עמהן, ולומר שאין זו דרך האמת שאתם הולכים בה, ושיבר הצלמים,

והתחיל להודיע לעם שאין ראוי לעבוד אלא לאלוה העולם, ולו ראוי להשתחוות ולהקריב ולנסך - כדי שיכירוהו כל הברואים הבאים. וראוי לאבד ולשבר כל הצורות, כדי שלא יטעו בהם כל העם, כמו אלו שהן מדמין שאין שם אלוה אלא אלו:

כיון שגבר עליהם בראיותיו, ביקש המלך להרגו. נעשה לו נס, ויצא לחרן, והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העם, ולהודיעם שיש אלוה אחד לכל העולם, ולו ראוי לעבוד.

והיה מהלך וקורא ומקבץ העם, מעיר לעיר ומממלכה לממלכה, עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא, שנאמר **"ויקרא שם בשם י"י אל עולם"** (בראשית כ"א:ג):

וכיון שהיו העם מתקבצים לו, ושואלים לו על דבריו, היה מודיע לכל אחד ואחד לפי דעתו עד שיחזירוהו לדרך האמת.

עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות, והם אנשי בית אברהם, ושתל בליבם העיקר הגדול הזה, וחיבר בו ספרים,

והודיעו ליצחק בנו, וישב יצחק מלמד ומחזיר,

ויעקב הודיעו ליעקב ומינהו ללמד, וישב מלמד ומחזיר כל הנלוים אליו:

טו.

ויעקב אבינו לימד בניו כולם,

והבדיל לוי ומינהו ראש, והושיבו בישיבה ללמד דרך י"י ולשמור מצוות אברהם,

וציוה את בניו שלא יפסיקו מבני לוי ממונה אחר ממונה, כדי שלא ישתכח הלימוד:

טז.

והיה הדבר הולך ומתגבר בבני יעקב ובנלוים עליהם, ונעשת בעולם אומה שהיא יודעת את י"י.

עד שארכו הימים לישראל במצרים, וחזרו ללמוד מעשיהם ולעבוד עבודה זרה כמותן, חוץ משבט לוי שעמד במצות אבות. ומעולם לא עבד שבט לוי עבודה זרה:

שולב ה: משה רבינו

יז.

וכמעט קט היה והעיקר ששתל אברהם נעקר וחזרו בני יעקב לטעות העמים ותעייתם.

ומאהבת י"י אותנו, ומשמרו את השבועה לאברהם אבינו, עשה משה רבינו ורבן של כל הנביאים, ושלחו:

יח.

כיון שנתנבא משה רבינו, ובחר י"י בישראל לנחלה - הכתירן במצוות, והודיעם דרך עבודתו, ומה יהיה משפט עבודה זרה וכל הטועים אחריה:

